

A בס"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of דף י"ג מסכת סוטה
Some of the topics we will learn about include.

The נסים that transpired during Yaakov's קבורה

The methods that Moshe used to locate Yosef's קבר

The details around the transfer of Yosef's קבר from מצרים to שכם

The events that took place on the day of Moshe's passing

A

The נסים that transpired during Yaakov's קבורה

Methods that Moshe used to locate Yosef's קבר

The transfer of Yosef's קבר from מצרים to שכם

The events that took place on the day of Moshe's passing

1 So let's review ...

The previous Mishnah on ט דף elaborated on the concept of

מודה כנגד מדה

In both, עונש, retribution, and שכר, reward, Hashem acts through the means of measure for measure. As Rashi explains;

דוגמא מעין אותו ענין

In a similar form -

The שכר and עונש are dispensed in the same way as in which the person performed the מצוה or committed the עבירה.

As we see that

יוסף זכה לקבור את אביו

'ואין באחיו גדול ממנו וכו

מי לנו גדול מיוסף

שלא נתעסק בו אלא משה

Yosef, the most prominent of all his brothers, buried his father Yaakov, and he was rewarded מדה באותו מדה, in that Moshe, the most prominent of בני ישראל, was the one who later buried him.

And we see that

משה זכה בעצמות יוסף

'ואין בישראל גדול ממנו וכו

מי גדול ממשה

שלא נתעסק בו אלא המקום

Moshe, the most prominent of all, buried Yosef, and he was rewarded with that Hashem was the one who buried him.

As the Gemara later explains, the שבטים consented that Yosef bury Yaakov, because

כבודו במלכים יותר מבהדיוטות

It is a greater honor to Yaakov that he be buried by a king than by a commoner.

And later on, בני ישראל agreed that Moshe transfer Yosef, because

כבודו בגדולים יותר מבקטנים

It is a greater honor to Yosef that he be buried by the greatest of בני ישראל, than by a person of lesser stature.

=====

1

מדכ כמדכ מדכ

דוגמא מעין אותו ענין

שכר and עונש are dispensed in the same way as in which the person performed the מצוה or committed the עבירה

משה

זכה בעצמות יוסף

ואין בישראל גדול ממנו...

מי גדול ממשה

שלא נתעסק בו

אלא המקום

יוסף

זכה לקבור את אביו

ואין באחיו גדול ממנו...

מי לנו גדול מיוסף

שלא נתעסק בו

אלא משה

The שבטים consented that Yosef bury Yaakov, because...

כבודו במלכים יותר מבהדיוטות

The בני ישראל agreed that Moshe transfer Yosef, because...

כבודו בגדולים יותר מבקטנים

2 The Gemara now goes on to discuss the events that transpired during Yaakov's burial. The Pasuk states ויבאו עד גורן האטד The procession of Yaakov's funeral arrived at the garden of crowns. The Gemara explains that בני עשו ובני ישמעאל ובני קטורה Began to advance toward the procession; כולם למלחמה באו כיון שראו כתרו של יוסף תלוי בארונו של יעקב נטלו כולן כתריהן ותלאום בארונו של יעקב Initially, they wanted to attack; but when they noticed Yosef's crown hanging on Yaakov's coffin, they all took off their crowns and hung them on the coffin as well. Therefore, בתחילה עד שלא ראו בכבודן של ישראל לא נהגו בהן כבוד ולבסוף שראו בכבודן נהגו בהן כבוד At first the מצריים did NOT show respect to Yaakov's sons, but afterward when the מצריים witnessed this honorable event, they began to show respect to Yaakov's sons as well.

The Gemara continues כיון שהגיעו למערת המכפלה אתא עשו קא מעכב When the procession arrived at the מערת המכפלה, עשו came forth and tried to prevent יעקב's burial. עשו's claim was that איהו קברה ללאה בדידה והאי דפייש דידי הוא Yaakov used his plot to bury לאה; and therefore I own the only remaining burial plot in the מערת המכפלה. The שבטים in turn claimed זבינתה You had sold your plot to Yaakov. עשו however, demanded that they provide the deed.

While they waited for נפתלי to return from Mitzraim with the deed, חושים the son of דן exclaimed ועד דאתי נפתלי מארעא דמצרים יהא אבי אבא מוטל בבזיון It is disgraceful that my grandfather be kept waiting until נפתלי's return. Upon which שקל קולפא מחייה ארישיה He hit עשו on the head with a staff, and killed him. באותה שעה נתקיימה נבואתה של רבקה At that moment רבקה's prophecy, that her two sons will die the same day, was fulfilled, in that קבורתן כיהא ביום אחד הוא They were both buried in one day. =====

2 Events that transpired at Yaakov's burial

ויבאו עד גורן האטד

The procession of Yaakov's funeral arrived at the garden of crowns

בני עשו - ובני ישמעאל - ובני קטורה

כולם למלחמה באו

כיון שראו כתרו של יוסף תלוי בארונו של יעקב נטלו כולן כתריהן ותלאום בארונו של יעקב

Therefore,

בתחילה עד שלא ראו בכבודן של ישראל

לא נהגו בהן כבוד

ולבסוף שראו בכבודן

נהגו בהן כבוד

כיון שהגיעו למערת המכפלה אתא עשו קא מעכב

עשו tried to prevent יעקב's burial.

עשו's claim was that

איהו קברה ללאה בדידה

והאי דפייש דידי הוא

The שבטים in turn claimed

זבינתה

עשו however demanded that they provide the deed.

While they waited for נפתלי to return from Mitzraim with the deed, חושים the son of דן exclaimed

ועד דאתי נפתלי מארעא דמצרים יהא אבי אבא מוטל בבזיון

שקל קולפא מחייה ארישיה

He hit עשו on the head and killed him

באותה שעה נתקיימה נבואתה של רבקה

At that moment רבקה's prophecy that her two sons will die the same day, was fulfilled

3 The Gemara now goes on to discuss the details regarding Yosef's burial.

בא וראה כמה חביבות מצות על משה רבינו
שכל ישראל כולן נתעסקו בכיזה
והוא נתעסק במצות
'שנאמר חכם לב יקח מצות וגו'

We can see how beloved Mitzvos were to Moshe, from that while all the Yidden were engaged in pillaging the assets of מצרים, Moshe occupied himself with the Mitzvah of transferring של יוסף ארנו.

The Gemara relates how Moshe found it:

סרה בת אשר נשתיירה מאותו הדור
הלך משה אצלה

Moshe first went to סרה the daughter of Asher, the last of Yaakov's grandchildren to still be alive at this time.
אמרה לו

ארון של מתכת עשו לו מצרים

וקבעוהו בנילוס הנהר כדי שיתברכו מימיו

She told him that the מצריים had buried Yosef at the bottom of the נילוס in an iron casket, so that there will be water in abundance.

Moshe went to the banks of the נילוס and informed Yosef; הגיע העת שנשבע הקב"ה שאני גואל אתכם

The time of redemption has come.

מיד צף ארונו של יוסף

Yosef's ארון surfaced immediately even though it was made of iron.

3 Details regarding יוסף's burial...

בא וראה
כמה חביבות מצות על משה רבינו
שכל ישראל כולן נתעסקו בכיזה
והוא נתעסק במצות
שנאמר: חכם לב יקח מצות

How Moshe found של יוסף ארנו...

סרה בת אשר
נשתיירה מאותו הדור
הלך משה אצלה

אמר לו

ארון של מתכת עשו לו מצרים
וקבעוהו בנילוס הנהר
כדי שיתברכו מימיו

Moshe went to the banks of the נילוס
and informed Yosef;

הגיע העת שנשבע הקב"ה
שאני גואל אתכם

The time of redemption has come.

מיד צף ארונו של יוסף

Yosef's ארון surfaced immediately
even though it was made of iron.

4 The Gemara mentions yet a second version of this incident;
 בקברניט של מלכים היה קבור
 was buried in the royal tombs. And upon
 informing him of the גאולה,
 באותה שעה נזדעזע ארונו של יוסף
 It moved, so that Moshe could identify it.

Afterward,
 כל אותן שנים שהיו ישראל במדבר
 היו שני ארונות הללו
 'אחד של מת ואחד של שכינה מהלכין זה עם זה וכו'
 קיים זה כל מה שכתוב בזה
 During all those years that בני ישראל traveled through the
 Midbar, יוסף's ארון traveled alongside the ארון that
 contained the לוחות, to portray that Yosef fulfilled all that
 is written in the Torah.

4 A second version of this incident...

קברניט של מלכים היה קבור
ארוןו של יוסף was buried in the royal tombs.

And upon informing him of the **גאולה**,
באותה שעה נזדעזע ארונו של יוסף
 It moved, so that Moshe could identify it.

כל אותן שנים שהיו ישראל במדבר
 היו שני ארונות הללו
 אחד של מת - ואחד של שכינה
 מהלכין זה עם זה וכו'
 קיים זה כל מה שכתוב בזה

5 The Pasuk in יהושע relates that
 ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם
 יוסף was eventually buried in the city of שכם, as the
 Gemara explains because
 משכם גנבוהו
 ולשכם נחזיר אבידתו
 יוסף was abducted in שכם, and was therefore returned to
 שכם.

And the Pasuk does NOT give credit to Moshe for
 transferring יוסף from מצרים, but states אשר העלו בני ישראל
 because
 כל העושה דבר ולא גמרו ובא אחר וגמרו
 מעלה עליו הכתוב על שגמרו כאילו עשאו
 Moshe only started the task, while בני ישראל completed
 the קבורה, and credit is given only to the one who
 completes it.
 =====

5 ואת עצמות יוסף
 אשר העלו בני ישראל ממצרים
 קברו בשכם

מלכם אבידתו
 ולכם נחזיר אבידתו
 לכם was abducted in יוסף,
 and was therefore returned to לכם.

And the Pasuk does NOT give credit to
 Moshe for transferring יוסף from מצרים,
 but states
 אשר העלו בני ישראל ממצרים

כל העושה דבר ולא גמרו - ובא אחר וגמרו
 מעלה עליו הכתוב על שגמרו כאילו עשאו

6 The Gemara goes on to discuss the events that transpired on the day of Moshe's passing. The Pasuk relates that Moshe said to **כלל ישראל**; ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום And the Gemara explains that he meant היום מלאו ימי ושנותי ללמדך שהקב"ה משלים שנותיהם של צדיקים מיום ליום ומחדש לחדש דכתיב את מספר ימך אמלא Today is also my birthday. This teaches us that Hashem completes the years of the righteous people to the very month and day that they were born.

The Pasuk continues that Moshe stated לא אוכל עוד לצאת ולבא I am no longer able to come and go as before. The Gemara explains that he meant only לצאת ולבוא בדברי תורה מלמד שנסתתמו ממנו שערי חכמה He was unable to learn and teach Torah, because for him the gates of wisdom were sealed. But he did NOT mean it literally that לצאת ולבא ממש He was too weak to walk, because the Pasuk states ומשה בן מאה ועשרים שנה במוותו לא נס ליחה And as the Braisa relates that Moshe later climbed הר נבו in one leap;

6 The events of the day of **משה רבינו's** passing

Moshe said to **כלל ישראל**

בן מאה ועשרים שנה אנכי היום

היום מלאו ימי ושנותי

אאמדק לרבק"ה מלאים לנתיבהם אל צדיקים

היום מלאו ימי ושנותי

דכתיב את מספר ימך אמלא

לא אוכל עוד לצאת ולבא

בדברי תורה
אאמדק לנסתימו ממני
לערי חכמה

But NOT
אצאת ולבא - ממני
That he was too weak to walk,
because the Pasuk states
ומשה בן מאה ועשרים
שנה במוותו לא נס ליחה

7 The Gemara now asks, One Pasuk states ויעל משה מערבות מואב אל הר נבו ונבו בחלקו של ראובן קיימא Moshe passed away on הר נבו, in ראובן's portion. However, in an earlier Pasuk it states וירא ראשית לו כי שם חלקת מחוקק ספון והיכן משה קבור בחלקו של גד That Moshe was buried in גד's portion. If so אותן ארבעה מילין מי הוליכו Who transferred Moshe the distance of 4 מיל from ראובן to גד, from where he passed away to where he was buried?

The Gemara explains מלמד שהיה משה מוטל בכנפי שכינה Moische was transferred in the flaps of the שכינה, and the מלאכים mourned along the way while stating the Pasuk צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל And אמר הקדוש ברוך הוא הווא said מי יקום לי עם מרעים מי יתיצב לי עם פועלי און =====

7 ויעל משה מערבות מואב אל הר נבו וירא ראשית לו כי שם חלקת מחוקק ספון

והיכן משה קבור בחלקו של גד

והיכן משה קבור בחלקו של גד קיימא

?

אומן ארבעה מילין מי הוליכו - נא
Who transferred Moshe the distance of 4 מיל from ראובן to גד

מלמד שהיה משה מוטל בכנפי שכינה Moische was transferred in the flaps of the שכינה and the מלאכים mourned along the way saying the Pasuk

צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל

While הקדוש ברוך הוא said

מי יקום לי עם מרעים

מי יתיצב לי עם פועלי און

8 ויש אומרים לא מת משה
 Some say that Moshe did NOT actually die, because the
 Pasuk here states
 וימת שם משה
 And the Pasuk that refers to time that Moshe spent
 בשמים states
 'ויהי שם עם ה'
 מזה להלן עומד ומשמש
 אף כאן עומד ומשמש
 =====

The Gemara continues discussing the burial of Moshe
 Rabbeinu:

ויקבר אותו בגיא בארץ מואב מול בית פעור
 א"ר ברכיה סימן בתוך סימן
 Although the Pasuk describes in detail where Hashem
 buried משה רבינו;

ואפ"ה
 ולא ידע איש את קבורתו

No one knows the whereabouts of Moshe's קבר.

And the Gemara relates an incident where a Roman
 governor sent his soldiers to discover the Kever.

עמדו למעלה נדמה להם למטה
 למטה נדמה להם למעלה

When they stood on the mountaintop they saw the Kever
 at the bottom, and when they went to the bottom they saw
 it on top. And even after they split into two groups,
 אותן שעומדים למעלה נדמה להן למטה
 למטה נדמה להן למעלה

8 **ויש אומרים לא מת משה**

וימת שם **ויהי שם**
משה **עם ה'**

מכ אלא עומד ומשמש אף כאן עומד ומשמש

ויקבר אותו בגיא
בארץ מואב
מול בית פעור

א"ר ברכיה סימן
 בתוך סימן

**A Roman governor once sent his soldiers
 to discover the Kever.**

עמדו למעלה	אותן שעומדים למעלה
נדמה להם למטה	נדמה להן למטה
למטה	למטה
נדמה להם למעלה	נדמה להן למעלה